

[itobiad], 2022, 11 (1): 770-785

<p>Türk Musikisi Keman Eğitimi Üzerine Yazılmış Üç Keman Metodu İncelemesi</p> <p>Examination of Three Violin Methods Written on Turkish Music Violin Education</p> <p>Video Link: https://youtu.be/nWy9FuOY7So</p>	
<p>Ali NÜNÜKOĞLU Öğr. Gör., Kilis 7 Aralık Üniversitesi Güzel Sanatlar Bölümü Lecturer, Kilis 7 Aralık University Department of Fine Arts kemanci_ali@hotmail.com / Orcid ID: 0000-0001-7131-7871</p> <p>Aynur Elhan NAYIR Prof. Dr., Necmettin Erbakan Üniversitesi Müzik Eğitimi Bölümü Prof., Necmettin Erbakan Univ. Music Education Department aynur4272@hotmail.com / Orcid ID: 0000-0002-1964-3829</p>	

Makale Bilgisi / Article Information

Makale Türü / Article Type	: Araştırma Makalesi / Research Article
Geliş Tarihi / Received	: 04.02.2021
Kabul Tarihi / Accepted	: 17.10.2021
Yayın Tarihi / Published	: 31.03.2022
Yayın Sezonu	: Ekim-Kasım-Aralık
Pub Date Season	: October-November-December

Atıf/Cite as: Nünukoğlu, A. & Nayir, A. E. (2022). Türk Musikisi Keman Eğitimi Üzerine Yazılmış Üç Keman Metodu İncelemesi . İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi , 11 (1) , 770-785 . Retrieved from <http://www.itobiad.com/tr/pub/issue/68190/874728>

İntihal /Plagiarism: Bu makale, en az iki hakem tarafından incelenmiş ve intihal içermediği teyit edilmiştir. / This article has been reviewed by at least two referees and confirmed to include no plagiarism. <http://www.itobiad.com/>

Copyright © Published by Mustafa YiğİTOĞLU Since 2012 – Istanbul / Eyup, Turkey. All rights reserved.

Türk Musikisi Keman Eğitimi Üzerine Yazılmış Üç Keman Metodu İncelemesi

Öz

Müzik eğitimi, eğitim gören kişiye müziksel davranışlar kazandırma ve bu davranışları giderek geliştirme ortamı sağlayan planlı, programlı ve yöntemli uygulanan bir süreçtir. Müzik eğitiminin en önemli boyutlarından biri çalgı eğitimidir. Çalgı eğitimi müzik eğitimi sürecinde kişiye müziksel davranışlar kazandıran, bu davranışları giderek geliştirme ortamı sağlayan planlı, programlı ve yöntemli uygulanan bir eğitimidir. Nitelikli bir keman eğitiminde öncelikle hedeflerin ve hedefe yönelik uygulamaların belirlenmesi gerekmektedir. Müzik eğitimi içinde yer alan çalgı eğitimlerinden birisi de keman eğitimidir. Ülkemizde verilen keman eğitiminin bilimsel temellere dayanarak verilmesi ancak nitelikli keman metotlarıyla sağlanabilir. Türk Musikisinde 19. yy da meşk yöntemi giderek önemini yitirmiştir. Notanın kullanımı, meşk yönteminin sakıncalarından biri olan eser kaybını engellemiş fakat ancak bu yöntemle eşzamanlı olarak aktarılabilir olan usül bilgisi, makam bilgisi, beste tekniği ve tavır gibi hususların aktarımına zarar vermiştir. Bu gelişmeler dikkate alınarak keman metotlarında Meşk yöntemi ve Meşk usulleri notaya aktarılmaya çalışılmıştır. Zaman içinde sosyal, ekonomik ve toplumsal değişimler müzik eğitiminde de karşılığını bulmuştur. Ülkemizde 19. yüzyıla kadar geleneksel öğretim metotlarıyla yapılan çalgı eğitimi, artık yerini bilimsel öğretim yöntemlerine bırakmaya başlamıştır. Keman eğitimi ise hassasiyet gerektiren bir eğitimidir. Çünkü keman çalgısı hemen her toplumun müziğinde kendine yer edinmiş ve benimsendiği toplumlara göre icra farklılıkları ortaya çıkmıştır. Ülkemizde hem Avrupa klasik keman eğitimi hem de Türk Musikisi keman eğitimi kabul görmektedir. Kendi öz musikimizde yapılan keman eğitimini daha yüksek mertebelere çıkarmak daha etkin ve doğru icra yapmak amacıyla Aydın ÖZDEN, Mustafa SUNAR ve Abdulkadir TÖRE'nin yazdığı metotlar içerik analizi ve uzman görüşleriyle toplanan veriler doğrultusunda incelenmiş ve yorumlanmıştır. Sonuç olarak metotların eksik ve güçlü yönleri ortaya konulmuş yeni yazılacak metotlara önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Keman, Metot, Türk Müziği, Keman Eğitimi, Enstrüman

Examination of Three Violin Methods Written on Turkish Music Violin Education

Abstract

Music education is a process which is carried on a planned, scheduled and systematic basis, ensuring the trainee with an environment providing his musical behaviors and improving these characteristics. One of the most significant dimensions of music education is instrument training. The instrumental training is a planned, programmed and methodically practiced training which brings musical behaviors to people and

provides development facilities for these behaviours in the process of music education. . For qualitative violin training, firstly it is required to determine the targets and the applications against the target. One of the instrument training in music education is violin training. Teaching the violin education given in our country based on scientific foundations can only be achieved with qualified violin methods. In the 19th century, the Meşk System gradually lost it's importance in Turkish Music. The use of notation addressed one of the drawbacks of the Meşk System, namely, the loss of musical works, but at the same time it hindered the transferring of knowledge of usuls and makams, composition technique, and matters such as style. Considering these developments, Meşk method and Meşk method in violin methods were tried to be transferred to notation. Social and economic changes have also shown their effects in music education over time. Instrument education, which was done with traditional teaching methods in our country until the 19th century, has now begun to give its place to scientific teaching methods. Violin training, on the other hand, is an education that requires precision. Because the violin has gained a place in the music of almost every society and performance differences have emerged according to the societies in which it has been adopted. In our country, both European classical violin education and Turkish Music violin education are approved. The methods written by Aydın ÖZDEN, Mustafa SUNAR and Abdulkadir TÖRE were examined and interpreted in line with the data collected with content analysis and expert opinions in order to increase the violin education in our own music to higher levels and to perform more effectively and accurately. As a result, the deficiencies and strengths of the methods were revealed and suggestions were made for new methods to be written.

Keywords: Violin, Method, Turkish Music, Violin Education, Instrument

Giriş

Kemanın gelişimini tamamladıktan sonra çok geçmeden Türk Musikisine girmiş ve kullanılmıştır. (Adar, 2008, s. 41). Türk Musikisinde keman eğitimi Osmanlı zamanında geleneksel öğretim yöntemleriyle yapıldığı söylenebilir. (Aytekin, 2012, s. 63).

Tüm müzik coğrafyalarında keman tekniği benzerlik gösterir. Fakat kemanın kullanıldığı topraklarda kültürel farklılıklarına ve müzik yapılarına göre çalma teknikleri farklılık göstermiştir. (Açın, 1994, s. 42; Aytekin, 2012, s. 69; Başaran Tanrıöver, 2010, s. 63-64).1

Türk musikisi tarihinde musiki eğitiminde Mızıka-i Hümayun'un etkisinde kalan müzisyenler bu eğitim kurumu ilk ortaya çıktığında, sadece sarayda kurulan bir orkestra olmasının dışında musiki alanında icracılar yetiştirip devletin çeşitli orkestralarına eleman yetiştiriyordu. Türk Musikisinin tarihine baktığımızda kemanın birçok yoldan musikimize girip musikimizde aktif olarak kullanıldığı söylenebilir. (Aktaran: Tebiş, 2002, s. 12).

Henüz Cumhuriyet ilan edilmeden kabul gören bir müzik eğitim kurumu olan Mızıka-i Hümayuna birçok ülkeden müzisyenler davet edilmiş ve burada yetişen kişiler ve öğrencilerden müzik toplulukları kurulmuştur. Getirilen eğitimciler Avrupa kökenli olduğu için kemanın ilk batılı anlamda eğitiminin verilmesi bu döneme rastlar.

Cumhuriyetin ilan edildikten sonra özellikle toplumun etkin alanında değişmeler yaşanmış, bu kapsamında müzik alanında eğitim veren okulların sayısı artmıştır.(Efe, 2007, s. 8).

Metot kullanımı enstrüman öğretiminde tüm dünyada yaygın bir eğitim şeklidir. Ülkemizde de keman metotları üzerine çalışmalar yapılmış, bu çalışmaların nicel çoğunluğu klasik müzik eğitimi üzerine olmuştur. Fakat Türk Musikisinde gelişen tekniklerle beraber bu konuda değerli sanatçılarımız da keman metodu üzerine çalışmalar yapmış bu literatüre değerli bilgiler katmıştır. Ülkemizde hem batılı anlamda hem de Türk Musikisi keman icrası yapılmakta ve değerli görülmektedir.(Çolak, 2009, s. 41).

Türk Musikisinde saz musikisi gelişmiş olmasına rağmen her çalgıya göre eserler yazılmamasından dolayı icra ederken bazı teknik farklılıklar ve zorluklar ortaya çıkmaktadır. Türk Musikisinde çalgıların anatomik özellikleri ve teknik boyutları göz önüne alınmadığından ve Türk Musikisi icra bakımından keman çalgısında da icra sorunları ile karşılaşmak tesadüfi değildir. (Devecioğlu, 2017).

Araştırmanın Konusu

Araştırmanın konusu; Türk Musikisinde keman öğretimi için literatüre kazandırılan Abdülkadir TÖRE, Mustafa SUNAR ve Aydın ÖZDEN Türk Musikisi keman metotlarının incelenerek, analizini yapmak ve bu keman metotlarının Türk Musikisinde keman eğitimi için kullanılabilirliğini uzman görüşleri doğrultusunda belirlemektir.

Çalışmanın Amacı

Bu çalışma makaleye konu olan keman metotlarının Türk Musikisi keman eğitiminde öğretim metodu farklılıklarını, güçlü ve eksik yönlerini ortaya koymak ve yeni yazılacak Türk Musikisi keman metotlarına yol göstermek amacıyla yazılmıştır.

Problem Durumu

Bu çalışmanın problem cümlesi; "Makaleye konu edilen metotlar Türk Musikisi keman icrasını öğretmede kâfi midir?" şeklinde belirlenmiştir.

Bu problem cümlesine göre, alt problemleri şu şekilde sıralamak mümkündür;

1. Ele alınan metotlarda; Türk Musikisi keman eğitimi hakkındaki temel bilgilere yer verilmiş midir?
2. Yay teknikleri yazılan metotlarda nasıl ele alınmıştır?
3. Makaleye konu olan metotlarda sol el parmak etütlerine yer verilmiş midir?
4. Belirlenen Türk Musikisi keman metotlarında gam, arpej ve aralık gibi müzikal etütler yer almış mıdır?
5. İncelenen Türk Musikisi keman metotlarında nota eğitimine yer verilmiş midir?
6. Türk Musikisinde usul kavramı makaleye konu olan metotlarda yer almış mıdır?
7. Makaleye konu olan metotlarda; müzik kuramına yer verilmiş midir?
8. Makaleye konu edilen Türk Musikisi keman metotlarında keman pozisyon bilgisine yer verilmiş midir?

9. Göçürme (trans pozisyon) kavramına yazılan metotlarda yer verilmiş midir?

Araştırmanın Önemi

Bu makalede; Aydın ÖZDEN, Abdulkadir Töre ve Mustafa SUNAR tarafından yazılan Türk Müziği Keman Metotlarının uzman görüşleri alınarak tetkik edilmesi, eksik ve güçlü yönlerinin ortaya koyulması, yeni yazılacak Türk Musikisi keman metotlarına rehberlik etmesi, Türk Musikisi keman eğitimine yönelik bilgileri ortaya koyup müzik alanına katkıda bulunması, metotların Osmanlıca bölümlerinin tercüme edilerek Türk Musikisi keman öğretiminde belirlenen metotlara daha bilimsel bir bakış açısı kazandırması açısından büyük önem taşımaktadır.

Yöntem

Çalışma "Betimsel Araştırma" yöntemlerinden "Tarama" modeli ile yürütülmüştür. Bu araştırmada standartlaştırılmış açık uçlu sorular ve ayrıca 'anket' tekniği ile ortaya çıkarılan bilgilerle makalenin geçerlilik ve güvenilirlik düzeyleri arttırılmıştır. Ayrıca kaynaklarda yer alan bilgiler içerik analiz yöntemi ile tetkik edilerek veriler toplanmıştır.

Tarama modelleri, var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma modelidir. Başka bir açıdan geçmişte var olmuş veya olmaya devam eden olayları da tasvir etmekte kullanılır. (Karasar, 2011, s. 77).

Sosyal konularda yapılan araştırmaların veri kaynağı insandır ve onlardan doğrudan bilgi alma yöntemlerinden biri de anket yöntemidir. Anket yöntemi, birinci elden yani birincil kaynaktan sistematik veri toplama biçimidir. Veriler, önceden belirlenmiş insanlara bir dizi soru sorarak elde edilir. (Eleanor M. Pao, "Dietary intake -large scale survey methods", Nutrition Today, vol 78, 1990, pp 34-44).

İçerik analizi, metin içinde tanımlanan belirli karakterlerden sistematik ve tarafsız sonuçlar çıkarmak için kullanılan bir araştırma tekniğidir (Stone ve ark. 1966: 213).

İçerik analizi veriden onun içeriğine ilişkin tekrarlanabilir ve geçerli sonuçlar çıkarmak üzere kullanılan bir araştırma tekniğidir

(Krippendorff 1980: 25).

Çalışma Grubu

Çalışma grubunun akademik personel olmasına, Türk Musikisi keman alanında çalışma yapmış uzman öğretim elemanları olmasına dikkat edilmiştir.

Aşağıda çalışma grubunun isimleri ve görüş numaraları yer almaktadır.

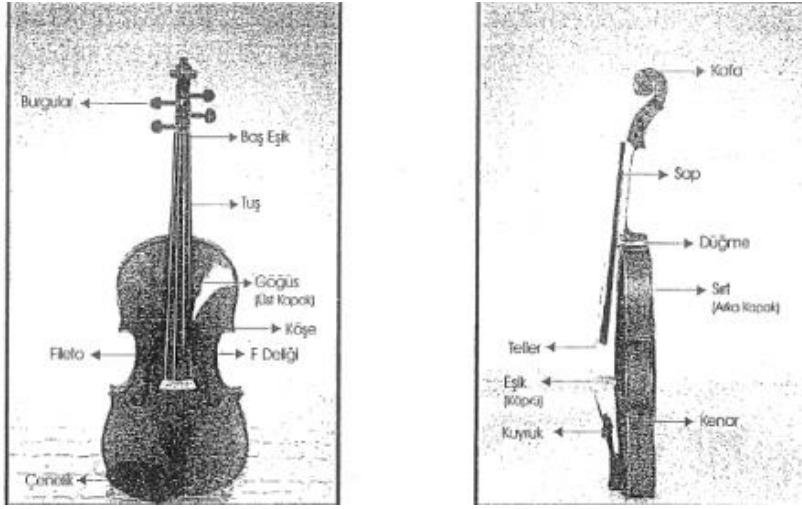
Doç. Dr. Vasfi HATİPOĞLU (K1), Arş. Gör. Süleyman Barış DEMİRDİREK(K2) ve Öğr. Gör. Haluk BÜKÜLMEZ (K3)'e sorular yöneltilerek elde edilen sonuçlar bulgular ve yorumlar bölümünde yer almıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Birinci Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden'in kaleme aldığı keman metodu tetkik edildiğinde; mütalaa olarak parmak etütleri, yayın hakimiyetine yönelik icraatlar kemanın tutuşu, parmak konumları ve kemanda temel davranışlara ait egzersizler, Türk Musikisi saz musikisine ait eserler ve

sözlü eserler metodun içinde farklı kısımlarda yer almıştır. Aydın Özden metodunda kemanı tanıtmak üzere metodunda öğrenen için açıklamalarda bulunmuştur.

Mustafa Sunar'ın kaleme aldığı Türk Musikisi keman metodu iki farklı kısımdan oluşmaktadır. Metot "mukaddime" kısmı ile başlamış, Mustafa Sunar bu kısımda metodunu yazma sebebinden bahsetmiş, Türk Musikisinin diğer musikilerden öğretme ve icra teknikleri açısından farklı bir musiki olduğunu söylemiş, Türk Musikisi keman tekniği ile Batı musikisi keman tekniğini karşılaştırmış iki keman tekniğinin de birbirinden çok farklı bir tavrı olduğunu savunmuştur.

Abdulkadir Töre ise kendi kaleme aldığı Türk Musikisi keman metodunda hem batı musikisinde yazılan keman metotlarında geçen teknikleri incelemeye aldığını hem de Türk Musikisi icra eden şark keman icracılarını tahkik ederek yazdığını metodunun açıklama kısmında söylemiştir. 19. Yüzyılın sonlarında yazılan 20. Yüzyılın başlarında yayınlanan metodun tamamı Osmanlıca terimlerden oluşmaktadır. Metotta kısa kısa açıklamalar bulunmakta, bu açıklamaların bir bölümünde Türk Musikisi keman öğretimi için yazılan ilk metodu kendisinin yazdığını söylemiştir.

Bu husustaki uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

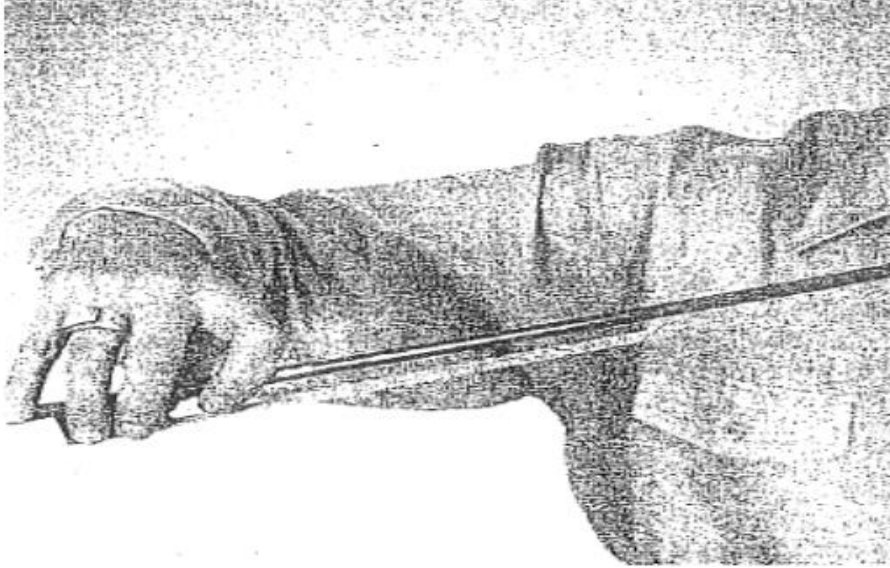
K1; Aydın ÖZDEN keman eğitiminde temel bilgilere davranışlara ve keman eğitimi hakkındaki görüşlere yer vermediğini, Abdulkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR ın yazdığı keman metotlarında yer yer açıklamalarda bulunduğunu;

K2; Aydın ÖZDEN kaleme aldığı Türk Musikisi metodunda keman eğitiminde temel bilgilere davranışlara ve keman eğitimi hakkındaki açıklamalara yer verilmediğini, Abdulkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR keman metotlarında kısmen yer verdiğini;

K3; Aydın ÖZDEN yazdığı Türk Musikisi keman metodunda keman eğitiminde temel bilgilere, davranışlara ve keman eğitimi hakkındaki açıklamalara yer verilmediğini, Abdulkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR'ın yazdığı Türk Musikisi keman metotlarında kısmen yer aldığını belirtmişlerdir.

İkinci Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden; kaleme aldığı Türk Musikisinde keman eğitimi kitabının ilk sayfalarında tellerde yay hâkimiyeti ve icraatları için çalışmalar yapmayı uygun gördüğünü ve yaya hâkim olmak için arşenin nasıl kullanılması gerektiğini, ilk başlarda yapılan öğretim çalışmalarının yay ve yay çekme ile başlaması gerektiğini, ilk etütler için yayın tamamının kullanılmasıyla birlikte eğitim sürecine başlanması gerektiğini uygun görmüştür.

Abdülkadir Töre ise yazdığı Usul-i Talim-i Keman adlı Türk Musikisi keman eğitimi metodunda, yay ile ilgili; yayın tanıtım bölümleri veya yay etütleri konusuna hiç girilmemiş fakat farklı farklı etütlerde yay kullanımına yönelik teknik simgeler kullanılmış yay çalışmalarını bu belirlediği şekilde yaptırmıştır.

Mustafa Sunar kaleme aldığı Türk Musikisi keman metodunda; arşe etütlerine metot boyunca yer vermiş metotta her iki bölümde yay icraatları ön plana çıkarılmıştır. Sonraki bölümlerde yay icraatlarına yönelik etütler notaların tartım kalıplarına göre çalınması uygun görülmüş yay icraatlarının tartım kalıplarına göre yapılması istenmiştir.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

K1; Yay çalışmalarına Aydın ÖZDEN Türk Musikisi keman öğretimi kitabında yer verdiğini kitabın hemen hemen her kısmında daha etkili bir keman eğitimi için yay kullanımında yol gösterici işaretler kullandığını, Abdülkadir Töre; kaleme aldığı Türk Musikisi keman öğretimi kitabında yay etütlerine metot içinde yer vermediğini, Mustafa Sunar' da yay etütlerinin yer almadığını belirtmiş;

K2; Yay çalışmalarının Aydın ÖZDEN Türk Musikisi keman öğretimi kitabında içerik olarak bulundurmadığını, Abdülkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR'ın ise bazı etüt ve bölümlerde yay çalışmalarına teknik açıdan yer verdiğini belirtmiş;

K3; Yay çalışmalarının Aydın ÖZDEN' in yazdığı Türk Musikisi keman öğretimi kitabında içerik olarak bu konuya yer vermediğini, Abdülkadir Töre yay çalışmalarına

yer vermediğini fakat Mustafa SUNAR keman metodunda yay etütleri ve icrası konusuna metodunda içerik olarak bulundurduğunu söylemiştir.

Üçüncü Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden'in Türk Musikisi keman öğretimi için kaleme aldığı kitabında sol el parmak çalışmalarına yer vermiş her parmak için ayrı çalışmalar yapılması istenmiştir.

Abdulkadir TÖRE ise yazdığı Usul-i Talim-i Keman adlı kaleme aldığı keman metodunda sol el parmak çalışmalarına yer vermemiş fakat konularına göre en faydalı ve doğru biçimde öğrenciye faydalı olarak gördüğü parmak numaralarına kitabındaki etütlerde belirtmiştir.

Mustafa Sunar Alaturka Keman Muallimi adlı Türk Musikisi keman öğretimi adlı kitabında; Töre gibi yol gösterici parmak numaraları kullanmış metodu tatbik eden kişi o parmak numaralarını referans almış ve etütleri ona göre uygulamıştır.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Aydın ÖZDEN Türk Musikisi keman öğretimi kitabında sol el parmak çalışmalarının kitabın içinde içerik olarak var olduğunu, Mustafa Sunar'ın da kitabında da sol el parmak çalışmalarının kitapta yer aldığını bu etütleri bulundurduğunu, Abdulkadir Töre'nin keman metodunda ise kitabında da kısmen öğrenciye referans olmak yol göstermek için bu konuya yer verdiğini belirtmiştir.

KR2; Aydın ÖZDEN kaleme aldığı Türk Musikisi keman metodu kitabında sol el parmak çalışmalarının kitapta öğretici bir şekilde konu olarak ele alındığını, Mustafa Sunar'ın da sol el parmak egzersizlerinin içerik olarak kitapta var olduğunu, Abdulkadir Töre'nin de sol el parmak etütlerini parmak numaralarını belirterek kaleme aldığı kitabında içerik olarak işlediğini belirtmiş;

KR3; Aydın ÖZDEN Türk Musikisi keman öğretimi metodunda parmak çalışmalarına yazdığı metotta içerik olarak yer vermediğini belirtmiş, Mustafa SUNAR yazdığı Alaturka Keman Muallimi adlı kitabında ise sol el parmak etütlerinin kitabında içerik olarak işlediğini, Abdulkadir Töre'nin ise "kısmen" konu olarak işlediğini ve yer verdiğini söylemiştir.

Dördüncü Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden kitabında; gam(dizi) çalışmalarını içerik olarak kitabına almıştır.

Aydın Özden Türk Musikisi keman öğretimi için yazdığı eserinde; sayfa yetmişten başlayarak aralık bilgisi öğretilmeye çalışılmış konu olarak kitapta işlenmiştir. Değişik yay teknikleri, farklı tartımlar ve bu konu ile ilgili etütler Özden'in eserinde yer almıştır.

Abdulkadir Töre ise yazdığı Türk Musikisi keman öğretimi metodunda; dizi(gam) ve arpej çalışmalarına dair çalışmaları kitabında bulundurmuş ve nota üzerinde etütler yazmış, Mustafa Sunar ise yazdığı Türk Musikisi keman öğretimi metodunda; dizi(gam) çalışmaları kısmen yapılmıştır. Mustafa Sunar' da şu şekilde talim edilmiştir;

Abdulkadir Töre de ise bu şekilde talim edilmiştir.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Aydın Özden Türk Musikisi keman öğretimi adlı eserinde; dizi, arpej ve aralık gibi kemanda müzikaliteyi geliştirici çalışmaları ele alınmış, Abdülkadir Töre metodunda bu çalışmalara kısmen yer vermiş ve Mustafa SUNAR da Abdülkadir Töre'nin yazdığı eserdeki gibi dizi ve arpej etütlerine kısmen yer verilmiştir.

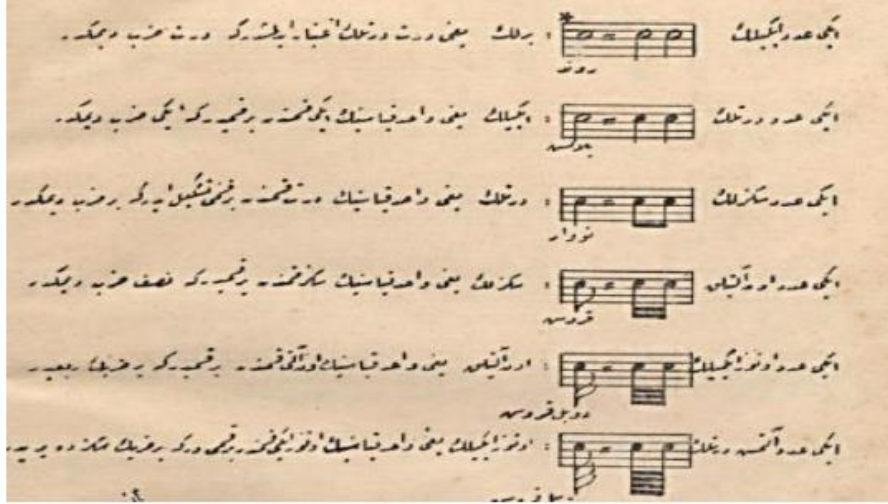
KR2; Aydın Özden, Abdülkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR kaleme aldığı eserlerinde dizi, arpej ve aralık çalışmaları "kısmen" konu edilmiş;

KR3; Aydın Özden Türk Musikisi keman öğretimini amaçlayan yazdığı kitabında dizi, arpej ve aralık çalışmaları konu edilmiş, Abdülkadir Töre ve Mustafa SUNAR da yazdıkları Türk Musikisi keman öğretimini amaçlayan eserlerinde dizi ve arpej çalışmaları" kısmen" içerik olarak konu edilmiştir.

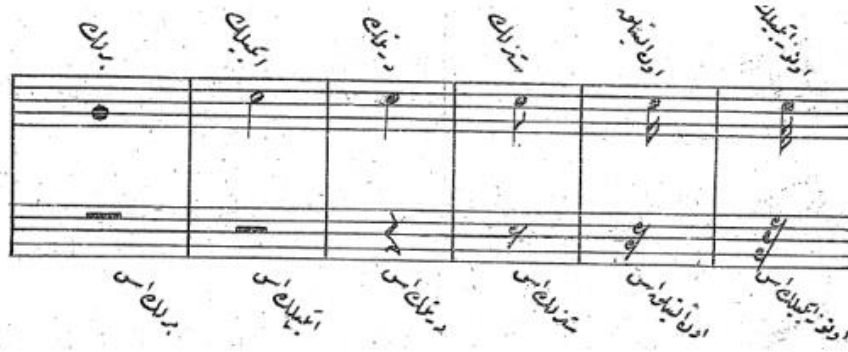
Beşinci Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden kitabında nota öğretimi yapılmış, tüm nota değerleri 1'lik notadan başlayarak öğretilmiştir. Ayrıca bu metotta öğretilen nota değerleri yay çalışmalarıyla da desteklenmiştir. Metot içinde konular birikince tekrar çalışmaları yapılmış, etütler içinde değiştirici işaretler kullanılmıştır. Değiştirici işaretleri kullanarak sol elin parmak konumlarının doğal pozisyona gelmesini sağlamıştır. Metodun ilerleyen sayfalarında nota değerleri küçülmüş 1/16 lık nota metot sonlarına doğru öğretilmek istenmiştir. Buna ek olarak tartımlar değiştirilerek yay hareketleri de ona göre farklı kullanımlarla yazılmıştır.

Abdülkadir Töre ise yazdığı Usul-i Talim-i Keman adlı metodunda nota eğitimine yer vermemiş sadece nota değerlerini gösteren bir tablo metotta bulunmaktadır.

Mustafa Sunar kaleme aldığı eserinde; nota ile ilgili bir bölüme yer verilmemiştir. Sadece "nota değerleri" ve onlara karşılık gelen "Es" işaretleri gösterilmiştir.

Bu hususta ilişkin uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Aydın ÖZDEN yazdığı Türk Musikisi keman öğretimi metodunda nota öğretimine yer verdiğini, TÖRE ve SUNAR kaleme aldıkları metotlarında "kısmen" nota öğretimine yer verildiğini belirtmiş;

KR2; Makaleye konu edilen metotlarda "kısmen" nota eğitimi yapıldığını belirtmiş;

KR3; Aydın ÖZDEN'in kitabında nota eğitimi yapıldığını, Abdülkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR yazdıkları Türk Musikisi keman eğitimi öğretimi yapılan metotlarında kısmen nota eğitime yer verildiğini söylemiştir.

Altıncı Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden, ilk olarak Sofyan usulü gösterilmiştir. İlerleyen sayfalarda Düyek, Semai, Yürük Semai, Türk Aksağı, Aksak, Devri Hindi, Raks Aksağı, Sengin Semai, Devri Turan, Aksak Semai, Bileşik Semai ve Evfer usulleri yer almaktadır.

Abdulkadir Töre kaleme aldığı metodunda; usul konusuna kısmen yer vermiştir.

Mustafa Sunar metodunda; usul bilgisine yer vermemiştir.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Aydın ÖZDEN ve Abdülkadir Töre Türk Musikisi keman metotlarında usul bilgisini işlediğini, Mustafa SUNAR keman metodunda ise usul bilgisini işlemediğini belirtmiş;

KR2; Aydın ÖZDEN'in Türk Musikisi keman metotlarında usul bilgisine içerik olarak kitabında yer verdiğini Mustafa Sunar 'ın yer vermediğini, Abdülkadir TÖRE Metodunda ise "kısmen" yer verdiğini belirtmiş;

KR3; Aydın ÖZDEN ve Abdülkadir Töre keman metotlarında usul öğretiminin konu edildiğini, Mustafa SUNAR keman metodunda ise usul öğretimini ve bilgisini işlemediğini belirtmiştir.

Yedinci Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden metodunda, müzik terimlerine ve tekniklerine yer vermiştir. Dolap, puandorg, ölçü, trill, çarpma, sus işareti, keman tekniği legato, bemol işaretlerine yer verilmiştir.

Abdülkadir Töre metodunda temel müzik teorisi ve keman tekniklerine çok az yer verilmiştir. Nota değerleri, sus işaretleri, keman yay tekniği olarak detaşe işaretleri ve sağ el anlatım tekniği olan pizzicato işaretlerine yer vermiştir.

Mustafa Sunar yazdığı kitabında çok nadir müzik kavramlarına değinilmiştir. Örneğin tempo kavramı hakkında şu şekilde bir açıklama yapmıştır.

Tempo Kavramı: "Tempo, sâzendelerce sağ ayakla yapılmalıdır. Talebe, tempoya alışkanlık gösterdikçe ve notaların gerçek değerlerini hakkıyla anladıktan sonra ayak ile tempo vurmaktan vazgeçebilir. Ve ayak ile uyguladığı tempoyu, ileride içinden de vurabilir." (Hatipoğlu, 2018, s. 609).

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Aydın ÖZDEN ve Abdülkadir TÖRE yazdığı Türk Musikisi keman metotlarında müzik kavramlarını içerik olarak bulundurmış, Mustafa SUNAR'ın yazdığı Türk Musikisi keman metodunda ise bu içerik kısmen bulunmaktadır.

KR2; Aydın ÖZDEN, Mustafa SUNAR, Abdülkadir TÖRE metodunda temel müzik bilgilerinin kısmen içerik olarak bulunduğunu belirtmiş;

KR3; Aydın ÖZDEN ve Abdülkadir TÖRE yazdıkları eserlerde temel müzik bilgilerine yer vermiş, Mustafa SUNAR'da temel müzik bilgileri "kısmen" içeriğe konu edilmiştir.

Sekizinci Alt Problemine Ait Bulgular

Aydın Özden metodunda pozisyon bilgisine yer verilmemiş keman öğretimi 1. Pozisyonda devam etmiş, kitabın dördüncü bölümünde 3. Pozisyon hakkında bilgi verilmiş fakat pozisyona dair etütler kitabın içeriğinde bulunmamaktadır.

Abdulkadir Töre kaleme aldığı Türk Musikisi keman öğretimi kitabında 1.2.3.4.5. pozisyonlara yer vermiştir.

Mustafa Sunar yazdığı kitapta; sadece birinci pozisyonda eğitim yapmış kemanda diğer konum bilgilerine yer vermemiştir.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Abdülkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR yazdıkları eserde kemanda konum eğitimine yer vermiş, ÖZDEN ise kaleme aldığı kitabında kemanda konum eğitimini içerik olarak bulundurmadiğına işaret etmiş;

KR2; Belirlenen keman metotlarının kemanda konum eğitimin "kısmen" içerik olarak bulundurduğunu;

KR3; Abdülkadir TÖRE Aydın Özden Mustafa SUNAR metotlarında "kemanda konum eğitimi" içerik olarak yer almıştır.

Dokuzuncu Alt Probleme İlişkin Bulgular

Aydın Özden kaleme aldığı kitabında 'transpoze' kavramına yer verilmiştir.

Abdulkadir Töre Usul-i Talim-i Keman eserinde ve Mustafa Sunar Alaturka Keman Muallimi adlı metotlarında 'transpoze' bilgisi metotlarda bulunmamaktadır.

Bu hususta uzmanlarımızın fikirleri şu yöndedir;

KR1; Makaleye konu edilen bu üç metotta transpoze kavramına değinilmemiş;

KR2; ÖZDEN'in kaleme aldığı kitapta "transpoze" kavramı içerik olarak bulundurulmuş, SUNAR ve TÖRE kitaplarında transpoze kavramı içerik olarak bulunmamakta;

KR3; Makaleye konu olan metotlarda transpoze bilgisi hiçbir şekilde içerik olarak bulunmamaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Bu makalede üç önemli keman metodu tetkik edilmiştir. Yazılan bu eserlerde Türk Musikisi keman tavrının icra edilmesi ve gelecek nesillere aktarılması için eksik ve güçlü yönleri ortaya konulmuş; incelenen Abdülkadir TÖRE ve Mustafa SUNAR'ın yazdığı metotların Osmanlıca yazılan bölümleri anlaşılması için günümüz Türkçesine çevrilmiştir.

Aydın Özden, Mustafa Sunar'ın yazdığı metotlarda; keman eğitimi ile ilgili temel bilgi ve davranışlara yer verilmiş; aynı zamanda, keman tutuş teknikleri Aydın Özden ve Mustafa Sunar yazdığı Türk Musikisi keman metotlarında görsel olarak desteklenmiş, Abdulkadir Töre metodunda bu temel davranışlara yer vermemiştir. Buradan Abdulkadir Töre'nin yazdığı metodun keman eğitimine yeni başlayanlar için uygun olmadığı, kemanda belli bir seviyede olanlar için yazdığı söylenebilir.

Özden, Sunar ve Töre Türk Musikisi keman metotlarında detaşe, legato, çekerek, iterek gibi işaretleri kullanarak yay tekniklerini batı sistemlerindeki icraatları temel olarak oluşturdukları söylenebilir.

İncelenen metotlarda parmak numaraları belirtilmiş, referans parmak numaralarıyla öğrenen için doğru icraatlar yapmasına olanak sağlanmıştır.

Aydın Özden, Abdulkadir Töre'nin yazdığı Türk Musikisi keman metotlarında müziksel gelişimi sağlamak ve çalgıya hakimiyeti arttırmak için dizi, arpej ve aralık etütleri yazılmış, Mustafa Sunar ise yazdığı metodunda dizi, arpej ve aralık konusuna metodunda yer vermemiştir.

Nota öğretimi bir çalgıyı bilimsel bir şekilde öğrenmek için en gerekli adımlardan biridir. Aydın Özden metodunda nota öğretimi ile metodunu desteklemiş, Abdulkadir Töre kaleme aldığı eserde sadece nota değerlerini gösteren bir tablo oluşturmuş, Mustafa Sunar ise yazdığı Türk Musikisi keman öğretim metodunda nota öğretimini içerik olarak almamıştır.

Türk Musikisini icra etmede temel öğelerden biri olan usul kavramı çok büyük önem taşır. Usul bilgisine sahip olmayan bir kişi müzikal anlamda musikiyi gerektiği biçimde icra edemeyecektir.

Aydın Özden yazdığı Türk Musikisi keman metodunda usul kavramına önem vermiş, fakat Abdulkadir Töre ve Mustafa Sunar Türk Musikisi keman metotlarında usul bilgisine içerik olarak yer vermemiş sadece etütleri farklı usullerde yazmışlardır.

Özden ve Töre metotlarında; temel müzik teorileri kısmen içerik olarak bulunmuştur.

Abdulkadir TÖRE yazdığı keman metodunda konum eğitimine önem vermiş ve 1.2.3.4.5 pozisyonları metodunda içerik olarak konu etmiştir. Aydın Özden ise keman eğitiminde 1. Pozisyonu temel almış Türk Musikisi keman eğitimini 1. Pozisyon üzerinden öğretmeye çalışmıştır. Metotta farklı pozisyon olarak 3. Pozisyondan sadece bahsedilmiştir. Mustafa Sunar ise Türk Musikisi keman öğretimini sadece 1. Pozisyonu öğreterek tamamlamıştır.

Mustafa Sunar ve Abdülkadir Töre Türk Musikisi keman metotlarında Transpoze kavramına yer verilmemiş, Aydın Özden metodunda tranpoze kavramına metotta içerik olarak yer almıştır.

Toplanan veriler değerlendirildiğinde tetkik edilen metotların Türk Müziği keman icrasını ve tavrını öğretmede ve gelecek nesillere aktarmada birçok yönden eksikliklerinin olduğu ortaya çıkarılmıştır İncelenen metotlarda daha çok kemanın teknik yönden öğretilmesi esas alınmıştır. Ayrıca metotlarda Türk Musikisinin üslûp ve tavrından bahsedilmemiştir. Metotlar daha çok teknik konuları içerik olarak işlemiş musikinin özü, keman icrasındaki felsefesine değinilmemiş metotlar bu noktadan öteye geçememişlerdir. Bazı etüt çalışmalarının icrası sırasında yol gösterici ihtarlar bulunulmuştur. Bu uygulamaların eser icra ederken ortaya çıkacak problemlerden ve bu problemlerin çözümüne yönelik bilgilendirmeler yapılmamıştır. Bu şekilde Türk Musikisinde keman icrası alanında eleman yetiştirmek için bu üç metodun da uzman görüşleri doğrultusunda yetersiz olduğu sonucuna varılabilir.

Yazılan metotların Türk Musikisi keman öğretimi için bazı nitelikleri bünyesinde barındırması öneri olarak görülebilir;

1. Her birey farklı öğrenme özelliklerine sahiptir. Bu yüzden öğretici keman eğitimi sürecinde bireysel farklılıkları göz önüne alarak, uygun görülen birçok metot incelenmeli ve kullanılmalıdır,
2. Metotlar öğrenci seviyeleri dikkate alınarak belirlenmeli,
3. Türk Musikisi keman icrası ve nazari bilgisi sadece teorik bilgilerden oluşmamalı keman icrası için alternatif materyallerden faydalanılmalı bilgiler birçok duyu organıyla özümsemeli,
4. Kullanılan metotlara görsel ve işitsel materyaller eklenmeli ve eğitim süreci sıkıcı olmaktan çıkarılmalı ve ilgi çekici duruma getirilmelidir.

5. Öğrencilerin ilgisini çekecek müzikal gelişimlerine katkı sağlayacak güncel ve popüler eserleri metotlar içerik olarak bulundurmali,

6.Öğrenci karakteristik özellikleri(mizaç) dikkate alınarak kişiye özel bireysel bir öğretim planı hazırlanmalıdır.

Kaynakça

Adar, Ç. (2008). *Türk müziği nazariyatı ve solfej dersine yönelik öğretmen ve öğrenci tutumlarının incelenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.

Aytekin, N. (2012). *Keman eğitiminin ilk üç yılında uygulanabilecek pedagojik yaklaşımlar ve kullanılacak yöntemler* (Yayımlanmamış sanatta yeterlilik tezi). İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

Açın, C. (1994). *Enstrüman bilimi (organoloji)*. İstanbul: Yenidoğan Basımevi.

Başaran Tanrıöver, G. (2010). *Güzel sanatlar ve spor liselerinde uygulanan bireysel ses eğitimi dersi öğretim programları*. 9. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Kitapçığı. Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Çolak, Ş. (2009). *Şan ve koro eğitimi programlarında uygulanan solfej öğretiminde tartım eğitiminin yeri ve bir model önerisi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Devecioğlu, F. (2017). *Batı müziği keman icracılığı tekniklerinin Türk müziği keman öğretimi alanında kullanılabilirlik düzeylerinin belirlenmesi* (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.

Hatipoğlu, V. (2018). Mustafa Sunar'ın "Alaturka Keman Muallimi" isimli öğretim kaynağının incelenmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11 (55), 605-621.

Karasar, N. (2011). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Krippendorff K (1980) Content Analysis: An Introduction to is Methodology, Sage, Beverly Hills.

Stone P J, Dunphy D C, Marshall S S, DM Ogilvie (1966) The General Inquirer: A Computer Approach to Content Analysis, The M.I.T. Press, Massachusetts.

Tebiş, C. (2002). *Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlardaki keman öğretiminin müzik öğretmenlerinin görüşlerine dayalı olarak müzik öğretmenliği formasyonu açısından değerlendirilmesi* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

Efe, M. (2007). *Geleneksel Türk sanat müziği kemani bestekârlarının eserlerindeki batı müziğine ait müzikal unsurlar ve keman eğitiminde kullanılabilirliği* (Yayımlanmamış doktora tezi). Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.